

49/6

INFORMACE O CHARTĚ 77

červenec - srpen 1982

Dokument Charty 77 č. 26/82 /14.výročí srpna 68/	1
Dokument Charty 77 č. 25/82 /Otevřený dopis Charty 77 mírové radě IKV	2
Dopis Charty 77 generálnímu prokurátorovi ČSSR /Odsouzení I.Jirouse, F.Stárka, M.Hýbka a M.Friče/.	4
Sdělení VONS č. 307 /Rozsudek nad nekonformním časopisem/ . .	6
Sdělení VONS č. 308 /Odvolací řízení ve věci Petra Fespichala/	7
Prohlášení manželů Obdržálkových k podpisu Charty 77	8
Dopis Jaroslava Kopise /Odvolání podpisu Charty 77/	10
Odpověď A.Marvanové J.Kopisovi	11
Z dopisů Ivana Jirouse	11
Veselé ghetto v obliežení /Exkluzivní interview Paula Wilsona s Vratislavem Brabencem, členem skupiny Plastic People of the Universe/	13
Ladislav Vaculík: Hnup z kaštýla /Fejeton/	18

Informace o Chartě 77, vydává nezávislá redakční skupina
Anna Šabatová, Praha 2, Anglická 8.

Dokument Charty 77 č. 26/82 /14. výročí srpna 68/

Federálnímu shromáždění ČSSR
Vládě ČSSR

V Praze dne 17.srpna 1982

Mezi základní lidská práva patří právo na život v míru. Dnes všude ve světě roste napětí, aktivizují se staré a vznikají nové konflikty a roste tendence řešit je zbraněmi. Vůle ke spolupráci ustupuje orientaci na nové zbrojní systémy. Již jejich výstavba ohrožuje lidstvo ekonomicky, ekologicky i biologicky. Množství zbraní, jejich variabilita a technické parametry zvyšují nejistotu o úmyslech a možnostech potencionálních protivníků a tím i nebezpečí vypluknutí války - smrtelné katastrofy lidstva. Za těchto okolností je třeba učinit vše, co by toto nebezpečí zmírnile a vedlo k obnovení důvěry a spolupráce mezi státy a národy.

Domníváme se, že k tomu má i naše republika možnosti, jak přispět k pozitivní změně nebezpečných tendencí.

Zásah vojsk Varšavské smlouvy před čtrnácti lety a po něm mocenské řešení vzniklé krize přerušily násilně proces demokratické obnovy socialistické společnosti u nás, znemožnily jejím produktivním tvůrčím silám řešit problémy a úkoly, odpovídající potřebám jejího rozvoje. Zároveň pobyt sovětských vojsk na našem území přispěl k rozložení sil obou bloků a k akceleraci závodů v zajištování jednostranných výhod mezi oběma bloky. Násilné potlačení obrodného procesu vyvolalo navíc hlubokou krizi v mezinárodním dělnickém, pokrokovém a demokratickém hnutí, pocítovanou dodnes právě v jeho vztahu k tzv. reálnému socialismu. Ne náhodou události 21. srpna jsou znova a znova připomínány jako důvod k pochybám a upřímnosti a opravedlosti mirových návrhů SSSR a jeho spojenců.

Obracíme se proto na Federální shromáždění i federální vládu ČSSR, aby po 14 letech politiky rozdělování společnosti přikročily k politice sjednocování a využívání všech lidských sil a schopnosti k postupnému překonávání společenské krize, projedující se dnes už stále zjevněji i v hospodářství. Vždyt i vojenská vláda v Polsku se domnívá, že nepodaří-li se jí dosáhnout dohody o dorozumění ve společnosti, může sice obnovit disciplínu, ale nedokáže vyřešit žádny věcný problém. Přitom je u nás veškerý společenský život znehybňen už více než deset let právě v důsledku neblahých událostí a následků 21. srpna 1968.

Taková politika by též podstatně přispěla k tomu, aby byl oživen proces uvelnování, vážně narušený uvedenými tendencemi závodů ve zbrojení, a aby se i jednání konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě mohlo pohnout ze slepé uličky, do níž se v Madridu dostalo.

Normalizaci vztahů SSSR, ČSSR, PLR i NDR vůči NSR, uskutečněnou během počátku 70. let i podpisem Závěrečného aktu z Helsink 1975 pominuly okolnosti, uvedené ve smlouvě o dočasném pobytu sovětských vojsk v ČSSR jako jediný důvod tohoto pobytu. To umožnuje, být vyžaduje, aby Federální shromáždění i federální vláda s odpovídajícími orgány SSSR zahájily jednání o přezkoumání této smlouvy a vydaly z toho patřičné závěry. Odchod sovětských vojsk z území ČSSR a uplatnění plné suverenity republiky na něm by nesporně přispěly k obnově zdravých a přirozených přátelských vztahů mezi národy ČSSR a SSSR. Bylo by to také projevem dobré vůle a příspěvkem k uvolňování ve střední Evropě, kde rovněž delší dobu vázne příslušné jednání, které by se tak mohlo posunout vpřed. Rozhodně by to pomohlo, usili o vzájemné porozumění a spolupráci mezi národy a státy v Evropě a bylo by to uvítáno mohutným mirovým hnutím, oživujícím celý kontinent.

Přirozeným důsledkem takové politiky by mělo být i zastavení otevřené i skryté perzekuce, jejíž důvody přímo i nepřímo sahají stále do roku 1968 propuštění politických vězňů a odstranění kádrových překážek znemožňujících, aby schopnosti a zkušenosti s práce tisíců občanů mohly být využity na správných místech k řešení naléhavých úkolů naší společnosti, a aby i mladá generace mohla pro ně být podle svých schopností náležitě připravena. Takovýto pozitivní vývoj by zabránil masovému odchodu občanů ze země - a na druhé straně by umožnil návrat tisíců našich občanů ze zahraničí a využití jejich schopností a zkušeností na překonání obtíží našeho hospodářství i celé společnosti. K tomu je jen třeba, aby Federální shromáždění důsledně kontrolovalo, jak všechny státní orgány plní a dodržují Ústavu ČSSR a všechny zákony našeho právního řádu, jehož integrální součástí jsou i mezinárodní pakty o lidských právech /vyhl. 120/1976 Sb./.

Byl by to významný první krok k nalezení východisek ze současného krizového stavu naší společnosti i k obnovení prestiže a důvěryhodnosti naší republiky na mezinárodní scéně.

Dr. Radim Palouš
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77

Ladislav Lis
mluvčí Charty 77

Dr. Jiří Hájek, DrSc.
člen kolektivu mluvčích Charty 77

Dokument Charty 77 č. 25/82 /Otevřený dopis Charty 77 mírové radě IKV/

Interkerkelijk vredesberaad
/Interchurch Peace Council/
Postbus 18744
2502 BS Gravenhage
Holandsko

V Praze 27. srpna 1982

Vážení a milí přátelé,

děkujeme Vám za dopis z 15. března 1982, který jsme obdrželi nikoliv poštou, nýbrž až v sítě díky osobnímu kontaktu s Vaším zástupcem. Ve svém dopise usilujete o spolupráci s Chartou 77, čehož si velmi vážíme a považujeme to nejen za přátelské gesto, nýbrž za velmi významný pozitivní rys současného evropského dění.

Charta 77 sdílí v řadě podstatných bodů Vaše tužby. Je to především snaha garantovat obyvatelstvu tohoto kontinentu, dnes tak riskantně exponovanému, jedno z důležitých lidských práv - právo na život. Nikoli ovšem na jakýkoli život, ale na život bez válečného a jakéhokoli jiného brutálního násilí; na život, v němž se respektuje základní hodnoty lidského důstojného bytí, které evropská kultura již od samých počátků formulovala jako základní životní zřetele, ale které často byly v dějinách Evropy zrazovány. Taktež koncipované usilií o mír má na mysli mír, důstojný člověka svou odpovědností za slušnost, poctivost, otevřenosť, nezákeřnost, ochranou slabých, partnerskou spoluúčastí ve vztazích mezi lidmi, národy a státy.

Podobně jako my a někteří další z mírových obránou, kteří nám nabízejí pomocnou ruku, chcete rozvoj svého hnutí zakládat nikoli na oficiálních mocenských a politických strukturách, nýbrž na odpovědnosti prostých lidí, dosud stojících většinou na okraji politického dění, učastni nanejvýš prostřednictvím i tam, kde existuje systém skutečně svobodně volených zástupců. Tato renesance občanské odpovědnosti za vše obecně, Evropana za vše Evropy a světa, svým významem výrazně převyšuje dokonce i boj proti aktuálnímu ohrožení, z něhož mírová hnutí vznikla, neboť probouzí podstatný rys lidství: místo

požadování práva na život, na svobodu, na možnost autentického čestného rozhodování, na neopportuní, pravdivý výraz apod., vyzdvihuje se občanská povinnost brát se osobně za všechny tyto hodnoty, akcentuje se nezastupitelnost občana - jedince. Pouhá pasivní reklamace může se potom jevit jako projev konzumního způsobu života nebo dokonce zbabělého strachu o svou vlastní, soukromou zajištěnost.

Proto - a jen takto - je buditelské usílí takových mírových hnutí krokem ven ze současného zmatení, z ohrožení a běd, krokem k budoucnosti v duchu té mravní závazné pozitivní tradice dějin evropských národů. Myšlenka takové mravní odpovědnosti každého člověka na celkový stav věcí, myšlenka, že každý je povolán k tomu, aby nebyl lhostejný ani k současným osudům druhého trpělého bližního, ani k osudům budoucího možného nespravedlivého utrpení, a že každý, kdo tuto svou odpovědnost necítí a ji nerealizuje, je spoluvinen za příkoří, bolest a utravy jednotlivců, či celého společenství, tato myšlenka je totožná s tím, oč usiluje Charta 77.

Právní podklad tohoto usilování, jež míří přes hranice od člověka k člověku, skýtají Evropanům přijaté a platné Helsinské dohody a přijaté a platné paktu o lidských právech, jakéž i závazky, které státy přijaly, jakožto členové OSN.

Vřele souhlasíme s výrokem z Vašeho dopisu: "Cíl spojených západoevropských mírových skupin pro vytvoření Evropy bez nukleárních zbraní nemůže a nesmí být vykládán jako Evropa strukturovaná současným způsobem minus nukleární zbraně." /The aim of the joint movement group in Western Europe cannot and may not be represented a Europe of the present structure nuclear weapons./ Této "rovnicí" rozumíme nejen tak, že ono "minus" se týká i konvenčních, nikoli jen nukleárních zbraní, nýbrž že usílí o mír cestou demonstrací, protestů a jiných aktivit pouze proti vojenskému ohrožení je usílim o velmi problematický mír. Není pravého, důstojného mírově pokojného života bez základních hodnot, k jejichž střežení je člověk, pokud vůbec člověk, povolán. Takže k citovanému výroku lze pro větší názornost připojit: snaha o lidský důstojný mírový život bude všeobecně platnější /tady na Západě i Východě, na Severu i Jihu/, přičte-li se /tedy plus/ k k úsilí o odzbrojení ještě usílí o dodržování mezinárodně přijatých konvencí a paktů o občanských a lidských právech. Nebot největším nebezpečím pro vznik války je nerespektování důstojnosti a svobody druhého, zacházení s druhým nikoli jako s bližním /byť třeba myšicím se nebo pobloudilým/, nýbrž jako s nepřítelem, s nímž je třeba se vyrovnat jen brutální násilnou cestou. Ba dokonce je možná ještě radikálnější formulace: z prosazování obecně významných základních lidských práv a povinnosti vyplývá i to, co lze nazvat opravdovým mírovým snažením, prýstícím z nezástupné odpovědnosti člověka za člověka, národa za bližší i vzdálenější příslušníky jiných národů a ras, lidí za společnost, přírodu, za svět.

V tomto duchu Vám, kdo poctivě usilujete o důstojný mír na našem kontinentě a na světě vůbec, podáváme přes všechny státní hranice obě ruce a jsme vděčni za to, že věc lidských práv zahrnujete do svého usilování. Ubezpečujeme Vás, že i my jsme pro zrušení všech mocenských brutalit, které mají být argumentem tam, kde chybí pravda, a tedy chybí i věcné argumenty. I my jsme pro všeobecnou demilitarizaci, a tedy zcivilnění Evropy, a to tak, aby např. neexistovala možnost kamuflovat odzbrojení převlečením vojáků do jiných uniform, např. policejních či uniform určitého politického aparátu /viz. např. praktiky fašistických totalitních režimů/. Jsme s Vámi v odpovědnosti za mírovou ale i spravedlivou Evropu.

Podobně jako Vy, také my přicházíme s naprosto věcným příspěvkem k mírovému hnutí: v dopise ze dne 17.8.1982 zasláném Federálnímu shromáždění a federální vládě státu jsme vyjádřili přesvědčení československé veřejnosti, že přezkoumání smlouvy o dočasném pobytu sovětských

vojsk v ČSSR bylo významným příspěvkem Československa k uvolnění mezi Východem a Západem, napomohlo by úsilí o vzájemné porozumění a spolupráci mezi národy a státy. Přispělo by zároveň i k hlubší výměně kulturních, občanských a lidských hodnot mezi národy střední Evropy, oživilo trádice kulturní výměny mezi národy našeho kontinentu a tak významně posunulo dějiny směrem k pokroku. A jak jsme přesvědčeni, bylo by to uvítáno i mohutným mírovým hnutím, oživujícím celý svět.

Tto je již třetí dokument Charty 77 /první z 15.11.1981, druhý z 29.3.1982/, kterým se obracíme na mírová hnutí. Doufáme, že těmito kontakty začíná trvalá spolupráce, která podpoří všechny ty, kdo jsou v dané situaci v nevýhodě, kdo jsou za své poctivé, avšak nekonformní snažení ohrožení nebo perzekvování. Přede vším jsme jim povinováni svým přispěním, ať už to vyžaduje jakákoli rizika. Prosíme Vás proto, abyste ke svému nynějšímu boji proti atomárnímu zbrojení připojili intenzivní usilí za osvobození všech, kteří jsou vězněti či jinak pronásledováni za svůj postoj k lidským právům a k mírovým snažením a spolupráci v Evropě. To bude zajisté jeden z nějdůležitějších mírových činů, který spojí pevně Vaše snaženy a Vaši aktivitu s naší.

dr.Radim Palouš
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77

Ladislav Lis
mluvčí Charty 77

Dopis Charty 77 generálnímu prokurátorovi ČSSR /Odsouzení I.Jirouse, F. Stárka, M.Hybka, M.Friče.

Generální prokurátor ČSSR
nám. Hrdinů 1300
Praha 4

Občanská iniciativa Charta 77 projevuje již šestý rok svou občanskou odpovědnost nárokem na důsledné dodržování zákonnosti. Nemůže nechat bez povšimnutí soudní řízení, které probíhalo u Okresního soudu v Chomutově od 18.června 1982. K problematičnosti některých aspektů obžaloby se Charta 77 vyjádřila ve svém dokumentu č. 21 z 23.6.1982. Ze zmíněného soudního procesu měla být opět vyloučena každým učast nezaujaté veřejnosti, ačkolik rozsudek je vynášen jménem republiky. Čtyřicet míst v soudní síni obsadilo zřejmě předem určené a pečlivě vybrané "obecenstvo" - s výjimkou několika míst pouze pro nejbližší příbuzné obžalovaných. Policejní opatření uvnitř i vně soudní budovy vzbudilo u občanů města domněnku, že je souzen zvlášt nebezpečný zločinec.

Jednalo se však o pět osob, obžalovaných podle § 202, odst. 1,2 tr. z. /výtržnictví/, ve dvou případech navíc o § 187 tr.z. /týká se omamných látek/, a v jednom případě o nedovolené držení střelné zbraně /v posledním případě jde tedy pouze o přečin/.

Ivan Jirous byl jako po čtvrté trestán odsouzen ke třem a půl letům odnětí svobody ve III. nápravné skupině /nejtěžší/ NVÚ, František Stárek ke dvěma a půl letům ve II. skupině NVÚ /ačkolik v roce 1976 byl trestán pouze podmíněně a v podmince se osvědčil/, Michal Hybek k 18 měsícům v I. skup. NVÚ a Milan Frič k 15 měsícům v I. skup. NVÚ - to vše nepodmíněně. Jaroslav Chnapko byl z projednávání případu vyloučen.

Jmenovaní odsouzení se měli dopustit trestného jednání jako sku-

pina, přestože se navzájem ani neznali. Naplnění skutkové podstaty trestného činu výtržnictví bylo shledáno v příspěvcích pro časopis "Vokno", který byl soukromě vydáván a rozširován nezjištěnou redakcí a v nezjištěném rozsahu. Vyšlo pět čísel tohoto časopisu. Nebyla prokázána ani lokalita jeho vzniku. Časopis sám se prohlásil ve svém prvním čísle za "pirátsky" tím, že nerespektuje autorská práva, a že písemné materiály používá bez vědomí autorů. Časopis sledoval literární, textovou a hudební tvorbu nezavedených autorů a informace z kulturního dění v zahraničí, které chybějí v oficiálním tisku. Používal materiál mnoha desítek autorů různé literární hodnoty a ocenění. Byl určen převážně mladým lidem. Vytvářel tak de facto nezávislou a neoficiální platformu pro výměnu názorů a pro umělecko-kritická hodnocení /umělecké kritiky se týkaly především všechny příspěvky Ivana Jirouse/.

Tato činnost není v rozporu s platnými čs. zákonními normami, ba naopak nalézá podporu v přijaté vyhlášce č. 120 z r. 1976 o lidských a občanských právech, v níž se mimo jiné garantuje právo na svobodné šíření informací jakýmkoli způsobem - včetně tisku. Vyhláškou deklarovaná omezení tohoto práva se nemohou týkat citovaného časopisu. Znalecký posudek ministerstva kultury o tomto časopisu, vypracovaný prof. Vítězslavem Rzounkem, zaujal jednoznačné politicko ideologické stanovisko: časopis je schopen vyvolat nálady nepřátelské našemu státu, odporuje socialistickému pojmu kultury a morálky, je koncipován s politickými zaměry, a to tak, aby vzbudil zájem v zahraničí, a obsahuje přímý návod k terorismu. Poslední a nejdražší charakteristika se ovšem týkala článku "Cihla" od M. Skalického, který obžalován a souzen nebyl, protože se vystěhoval do zahraničí ... Z obžalovaných nebyl nikdo viněn za začlenění tohoto příspěvku, nikdo nebyl souzen jako redaktor časopisu a všichni se od článku distancovali. Byl však jediným konkrétem, kterým posuzovatel proti obžalovaným uvedl.

Je tudiž zřejmé, že rozsudek nad obžalovanými je rozsudek nad časopisem "Vokno". Proč byli obviněni právě Jirous, Stárek, Hýbek a Frič a jako exemplární oběti přísné souzení, ponechává volné pole dalším uváhám. Právě tak nutí k zamyšlení, proč bylo zapotřebí obžalobu z výtržnictví /jde o neoficiální časopis se zaměřením na kulturu/ podeprtí záhadným objevením marihuany u Jirouse a Hýbka; na nejvýš podezřelé okolnosti policejního nálezu této smanné látky při domovních prohlídках u obžalovaných upozornil již Dokument Charty 77 č. 21. Ivan Jirous před soudem žádal předvolání příslušníka Bezpečnosti, který při prohlídce na chodbě vybral z většího množství sáčků s kořením dva, přinesl je do místnosti s tvrzením "to je marihuana". Jiné koření zabaveno a předáno ke znaleckému posudku nebylo. Nad tímto se pozastavil i u soudu vyslechnutý soudní znalec, podle jehož mínění může pouze expertiza objasnít zda jde o drogu či ne. Rekl, že on sám by se neodvážil v drti sušených lodyh a listků výběr určit, o jakou rostlinu jde. Svědek Václav Duchač, který drogu objevil, tento rozpor nijak neosvětlil, vypověděl pauze, že u Ivana Jirouse a jeho přátele "se dalo předpokládat, že bude objevena marihuana ... dokonce některí z nich byli za její přechovávání souzeni a odcouzeni". Na otázku, o které přátele jde, odpověděl, že o Karla Soukupa. /U Karla Soukupa nebyla nikdy nalezena marihuana a nikdy nebyl z jeho přechovávání obviněn ani souzen/.

Obhajoba všech obžalovaných na základě průkazního řízení dospěla k názoru, že by obžalování měli být zproštěni viny. U Ivana Jirouse jenadto posouzení jeho článků v časopise Vokno jakožto nebezpečné recidivy ve flagrantním rozporu se znaleckým posudkem psychiatricko psychologickým. Rozsudek přesto opakoval obžalobu a opřel se o ideologii znaleckého posudku prof. Rzounka včetně striktního rozdělení naší a západní kultury. Jako přitěžující okolnost uvedl mezi jiným předseda senátu JUDr Vaňáček, že v "emigrantském časopise Svědectví

byly před časem publikovány dva příspěvky Ivana Jirouse /jeden byl věnován prof. V. Černému a druhý problému emigrantství/.

Je tedy důvod k vážným obavám, že chomutovský proces je v rozporu s naším ustavním a právním řádem, a že jeho posláním se zdá být spíše výstraha kulturně nekonformním občanům především mladé generaci a represivní gesto proti nezávisle smýšlejícím, než objektivní, nestrané posouzení činnosti obžalovaných v duchu platných čs. zákonů norem.

Všichni odsouzení se odvolali. Odvolací řízení by měl projednat krajský soud v Ústí nad Labem. Charta 77 apeluje na všechny československé ustavně právní instituce, aby pomohly dát průběh skutečnému právu a zabránily nespravedlivým, pouze ideologicko mocenským represím.

V Praze dne 11 srpna 1982

dr. Radim Palouš
mluvčí Charty 77

Václav Malý
člen kolektivu
mluvčích Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77

x x x x x x x x x x x

Sázení č. 307 /Rozsudek nad nekonformním časopisem/

V e dnech 18. a 25. června 1982 a 2. a 9. července 1982 proběhlo před senátem okresního soudu v Chomutově, jemuž předsedal JUDr Vanáček hlavní líčení s figurantem Františkem Stárkem, nar. 1.12.1952, bytem Teplice, Hálkova 2882; studentem přírodonědecké fakulty UK Michalem Hýbkem, nar. 9.10.1957, bytem Praha 1, Klimentinská 30; historikem umění, který pracuje jako zedník, Ivanem Jirousem, nar. 23.9.1944, bytem Stará Niše č. 94, okr. Jihlava a dělníkem Vilanem Fričem, nar. 21.5.1957, bytem Modřešice, Podhájí č. 90, okr. Semily.

Okresní prokurátor JUDr Hugo Knauer je žaloval ze spáchání tr. činu výtržnictví /§ 202, odst. 1,2 tr.z./, který měl údajně spočívat v tom, že by se tito obvinění měli podílet na vydávání a rozšírování časopisu VOKNO.

Michal Hýbek a Ivan Jirous byli krom toho obviněni z tr. činu nedovolené výroby a držení omezených prostředků a jedu dle § 187, odst. 1 tr.z. U obou obviněných bylo v průběhu domovní prohlídky v jejich bydlištínalezeno určité množství marihuany. Oba tvrdili v připravném řízení i během soudního jednání, že marihuanu nikdy nevlastnili, jako drogu neužívali a neměli v držení; že jim není nic známo, jak se mohla bez jejich vědomí do bytu dostat. Ivan Jirous navíc žádal předvolání příslušníka Bezpečnosti, který při prohlídce na chodbě vybral z většího množství sáčků s kořením dva papírové sáčky a přinesl je do místnosti s tvrzením "To je marihuana". Jiné koření zabaveno a předáno ke znaleckému posudku nebylo. Nad tímto jednáním se pozastavil i u soudu vyslechnutý soudní znalec, podle jehož mínění může pouze expertiza objasnit, zda jde o drogu nebo ne. Rekl, že on sám by se neodvážil z drti sušených lodyh a lístků vůbec určit o jakou rostlinu jde. Svědek Václav Duchač, který drogu objevil, tento rozpor nijak neosvětlil; vypověděl pouze, že u Ivana Jirouse a jeho přátele "... se dalo očekávat, že bude marihuana objevena ... dokonce někteří z nich byli za její přechovávání odsouzeni." Na otázku, o které přátele jde, odpověděl, že o Karla Soukupa. /U Karla Soukza nebyla nikdy nalezena marihuana a nikdy nebyl z jejího přechovávání obviněn ani souzen - o jeho případu viz naše sdělení č. 289/.

Michala Hýbka krom toho žaloba viní z přečinu nedovoleného držení střelné zbraně /šlo o upravenou vzduchovou pistoli, která léta

nebyla použitelná/.

O časopisu VOKNO dospívá obžaloba i senát na základě znaleckých posudků k názoru, že "...ve své podstatě má časopis protispolečenské zaměření...". Pravdou je, že ve znaleckém posudku přednáše jeho FFUK Vít, Rzounka, ani v odborném vyjádření ministerstva kultury ČSR není konkrétně rozebrán jediný příspěvek do časopisu; jde o hodnocení zcela poválečné odmítavé, jaká by bylo možno připojit ke každému druhému nekonformnímu textu bez rozlišení.

Ivanu Jirousevi klade obžaloba za vinu jednak jeho články, které byly v časopise publikovány, dále dva články publikované v zahraničním tisku a strojopis polemického článku, zabaveného při domovní prohlídce, který nebyl nikdy a nikde zveřejněn /sic!/. Ivan Jirous je bývalý manažér hudební skupiny Plastic People a byl za tuto činnost postižen osmnácti měsíci odnětí svobody. O jeho dalším odsouzení viz naše sdělení č. 48.

Přestože při hlavním líčení nebylo přesvědčivě dokázáno ani to, že by vydávání a šíření časopisu VOKNO zakládalo skutkovou podstatu tr. činu výtržnictví, ani to, že by obžalovaný časopis opravdu vydávali a rozšiřovali, rozhodl senát, že jsou vinni žalovanými tr. činy a odsoudil Fr. Stárka ke dvěma a půl letům odnětí svobody ve II. NVS, Michala Hýbka k osmnácti měsícům v I. NVS, Ivana Jirouse na tři a půl roku do III. NVS a Milana Friče na patnáct měsíců do I. NVS. Nad Františkem Stárkem a Ivanem Jirousem je ještě stanoven ochranný dohled na dobu dvou let po vykonání trestu.

Milan Frič a Ivan Jirous jsou otcové malých dětí. Adresy jejich manželek jsou totožné s jejich vlastními.

V souvislosti s tímto případem byl z tr. činu výtržnictví rovněž obžalován dělník Jaroslav Chnapko, nar. 1956, bytem Osvračín čp. 7, okr. Domažlice, ale jeho případ byl vyčleněn k samostatnému projednání.

Sdělení č. 308 /Odvolací řízení ve věci Petra Pospíchala/

Před senátem Vyššího voj. soudu v Příbrami proběhlo 20.7.1982 odvolací řízení ve věci Petra Pospíchala, před zatčením vojína zákl. prezenční služby, odsouzeného v první instance podle § 100 tr.z. /pobuřování/ k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 18 měsíců v I.NVS. /Viz zde sdělení VONS č. 30/.

Po uvodních formalitách příslušný soudce stručně konstatoval obsah obhajobou napadeného rozsudku a jeho zdůvodnění. Politický motiv tohoto rozsudku je zřejmý z argumentu, že Petr Pospíchal udajně jako zastánce Charty 77 a VONS rozšiřoval materiály hrubě pomluvující socialistický stát. Obhajoba i obžalovaný sám totiž odmítli s tím, že důkazní řízení je neuplné a výpovědi svědků i při jejich malé konkrétnosti rozporné. P. Pospíchalovi např. nebylo prokázáno, že by v kasárnách měl u sebe nějaké písemnosti zmiňovaného obhahu, jako corpus delicti byly předkládány konfiskáty z domovní prohlídky v místě jeho trvalého bydliště, které přes rok nenavštívil. Dále byla porušena zásada ústnosti jednání: z 25 výpovědi svědků obžaloby v přípravném řízení bylo 20 čteno a jen zbytek vypovídal ústně. K hlavnímu líčení nebyli připuštěni 4 svědci navrhovaní obhajobou.

Vyšší vojenský prokurátor ve svém vystoupení pouze paušálně schválil postup soudu první instance a výrok o vině a trestu a navrhl, aby odvolání bylo zamítnuto a rozsudek potvrzen.

P. Pospíchal ve svém velmi stručném vyjádření znova prohlásil, že se necítí vinen a požadoval, aby bylo náležitě provedeno důkazní řízení, mj. urgoval připuštění výpovědi čtyř svědků obhajoby, navržených již při hlavním líčení.

Potom po desimimutové poradě senát odvolání obžalovaného zamítl s tímto zdůvodněním:

Po procesní stránce soudu I. stupně nelze nic vytknout. Zásada ústnosti a bezprostřednosti při výslechu pěti svědků byla dodržena. Výslech nevrhovaných čtyř svědků by na rozhodnutí nemohl mít vliv a proto by byl bezúčelný.

Pokud jde o hodnocení důkazů, nelze vytrhovat fakta. Opilost svědka není dominující. /Korunní svědek Jaroslav Kremlina, jenž vypověděl, že se cítil pobouřen obsahem strojopisného periodika "Informace o Chartě 77", které mu prý Petr Pospíchal ukázal po přísaze jejich vojenského útvaru ve Strašicích, byl podle jiných v silně podnapilém stavu, což připustil i soud. Rozhodující je fakt, že obžalovaný měl určité styky, určití lidé jej přišli navštívit a mezi přítomné se dostaly určité materiály. Nikdo obžalovanému nebude, aby měl své názory. Socialistický stát se ale brání, chrání své principy. Socialistický stát nebude k takovým projevům benevolentní. Zádný stát nebude.

Kromě výše popsane chatnosti důkazního řízení a procedurálních nedostatků je odsouzení Petra Pospíchala problematické i ve světle dalších okolností. Už před nastupem vojenské služby totiž prohlásil, že se jako voják zdrží veškeré neoficiální činnosti. Při objektivním pohledu nic nenasvědčuje tomu, že by tuto zásadu nedodržel. Přitom byla od počátku zřejmá zaujatost některých velitelů vůči němu, když byl prezentován jako nežádoucí element, signatář Charty 77, již dříve trestaný pro politickou činnost. Po takové inzerci byl v kasárnách terčem různých dotazů, jak se ukázalo, bohužel i provokativních.

Nezbývá než konstatovat, že ve dnech, kdy oficiální sdělovací prostředky s novou naléhavostí připomínají výročí helsinského Závěrečného aktu, došlo opět k porušení jeho příslušných smluvních ustanovení o právu člověka na svobodu smýšlení.

V Praze dne 1.srpna 1982

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Cs.liga pro lidská práva
člen Mezinárodní federace pro lidská práva

x x x x x x x x x x

Prohlášení manželů Obdržálkových k podpisu Charty 77

V polovině měsíce února t.r. jsme si prostřednictvím SPORTTURISTU Ostrava zažádali o čtrnáctidenní zájezd do Jugoslávie, kde jsme chtěli společně se svými dvěma dětmi strávit naší první rodinnou dovolenou u moře, po sedmi letech manželství. Tento zájezd byl inzerován ve sdělovacích prostředcích s tím, že veškeré záležitosti včetně deviz zajišťuje cestovní kancelář, zájemci si pak vyřizují pouze cestovní doklady. Po zaplacení zálohy ve výši 7.440,- Kčs jsme si zažádali u OS SNB odd. pasů a víz v Gottwaldově o vydání cestovních pasů do Jugoslávie. Dle informací jsou vydávány od letošního roku pro cesty do Jugoslávie zcela nové pasy, platící jen pro tuto zemi. Po řádném vyplnění formulářů a zaplacení kolků po 100,- Kčs jsme se odebrali na OS SNB odd. pasů a víz. Podotýkáme, že jsme oba dostali písemné doporučení ze svých pracovišť. Manželka si ještě musela potvrdit vnitropodnikový tiskopis, který musel podepsat její vedoucí, náměstek pro kádrovou a personální práci a ředitel podniku. Na základě těchto tří podpisů podepsal doporučení pro cestu do Jugoslávie teprve vedoucí zvláštních úkolů v podniku, který má podpisové právo.

Při předání našich žádostí na OS SNB odd. pasů a víz byla manželce žádost vrácena s vysvětlením, že pod doporučením cesty nebylo na stroji napsáno jméno ved. zvláštních úkolů, pouze jeho podpis, razítka a datum, což však plně odpovídalo předtisku na formuláři. Referent odd. pasů a víz dokonce zpochybňoval autenticitu podpisu a neustále opakoval - citujeme: "Víte, že si všechno můžeme zjistit a vy si jenom uškodíte!" Po žádaném doplnění jsme znova předali žádost a

byl nám sdělen termín vydání cestovních dokladů.

Ještě před termínem vydání jsme však obdrželi trojí rozhodnutí OS SNB odd. pasů a víz v Gottwaldově, ve kterých nám:

- 1/ Podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. a /zák. č. 63/1965 Sb o cestovních dokladech a § 1 vládního nařízení č. 114/1969 Sb zamítá povolení cesty do Jugoslávie s odůvodněním, že podle těchto právních předpisů následují naše cesta do ciziny v souladu se státními zájmy ČSSR.
- 2/ Podle stejného ustanovení a vládního nařízení zamítá vydání cestovních dokladů.
- 3/ Rovněž podle výše citovaného ustanovení a vládního nařízení nám odnímá pasy, které nám byly již dříve řádně vydány a opravňují nás k cestám do zemí socialistického společenství.

U všech tří rozhodnutí byl podepsán náčelník /podpis nečitelný/. Proti těmto rozhodnutím jsme podali v zákoně lhátě písemné odvolání v němž jsme rozhodnutí OS SNB odd. pasů a víz označili za protizákonné, protože ani jeden z šesti důvodů v § 1 vládního nařízení č. 114/69 se na nás nevztahuje.

Dne 11.5.1982 nám bylo důručeno rozhodnutí Krajského odboru pasů a víz v Brně, které naše odvolání zamítá s odůvodněním že:

Ustanovení § 4 odst. 1 písm. a/ zák. č. 63/1965 Sb o cestovních dokladech a § 1 vládního nařízení č. 114/1969 Sb jímž se stanoví, ve kterých případech může být vydání cestovního pasu odepřeno, je v plné míře odůvodněno. Podle těchto právních předpisů, není v souladu se státními zájmy ČSSR, abyste byli v současné době držiteli cestovních dokladů a cestovali do ciziny. Proto bylo rozhodnuto, jak shora ve výroku uvedeno. Proti tomuto rozhodnutí se nelze dále odvolat.

Razítko a podpis náčelníka /podpis nečitelný/.

A tak z naší pokorné žádosti o rekreaci na pobřeží Jadranu vznikl stav, označený v Masarykově slovníku naučném - díl 5 str. 155, odst. 2 - jako n e v o l n i c t v í .

Protože se domníváme, že většina občanů nezná obsah zmíněných paragrafů, uvádíme je v plném znění.

§ 4 odst. 1 písm. a/: Vydání cestovního dokladu může být odepřeno občanům, jejichž cesta do ciziny by nebyla v souladu se státními zájmy.

§ 1 vládního nařízení č. 114/1969: Vydání cestovního dokladu může být občanu odepřeno podle § 4 odst. 1a/zákona č. 63/1965 Sb., o cestovních dokladech, je-li cesta do ciziny v rozporu s ochranou bezpečnosti státu, vnitřního pořádku, veřejného zdraví nebo morálky, a dále jde-li o cestu:

- a/ do států, se kterými ČSSR neudržuje diplomatické styky
- b/ k návštěvě státního občana ČSSR, který se zdržuje v cizině bez povolení československých úřadů,
- c/ občana, proti kterému je veden výkon rozhodnutí neplnění vyživovací povinnosti nebo neplnění finančních závazků vůči státu nebo sociální organizaci
- d/ občana, jehož jednání nasvědčuje tomu, že hodlá zůstat v cizině po uplynutí doby povoleného pobytu v cizině
- e/ která není devizově kryta
- f/ bez příslibu deviz, s výjimkou cest za příbuznými v pokolení přímém, sourozenci a manželky, nejde-li o případ uvedený pod písmenem a/ až d/.

Skutečnost, že spravedlnost v naší republice má více tváří je plně v rozporu s čl. 26 mezinárodního paktu o občanských a politických právech /rovnost všech občanů před zákonem/. V minulosti a rovněž nyní jsme byli v tomto názoru zcela utvrzeni.

Nejsme jistě ani první ani poslední, kdo byli postiženi reálně socialistickým zakládáním zvaným STÁTNÍ ZÁJEM. S mnohými postiženými jsme měli možnost hovořit. Většina z nich rezignovaně prohlašovala

- citujeme: "Co naděláš, kam se chceš odvolat?" atp. Jedna známá, které jsme popsali náš případ s hrůzou v očích řekla - citujeme: "My máme taky zažádáno do Jugoslávie, já mám takový strach."

Zde se nabízí možnost vidět diametrální rozdíl v jednání dvou rodin žijících v rozdílných společenských zřízeních, z nichž ta první žije v prochnilém kapitalistickém světě, denně vykořistovaná, diskriminovaná, žijící s pocitem strachu, že hlava rodiny bude třeba v příštích dnech vyhozena na dlažbu. A právě tato rodina se může po celý rok těšit a plánovat si svou dovolenou s volbou, zda se letos budou obdivovat havajským tanečnícím na Waikii, nebo zde dají přednost zemím Beneluxu. Snad jedinou starostí je otázka, zda na to budou mít.

Na druhé straně rodina - základ státu, v reálném socialismu, plném výdobytků a velkých sociálních jistot, kde smyslem politiky vedoucí složky ve státě je blaho člověka, plánující svou dovolencu po celoročním dynamickém pracovním úsilí a neutuchající pracovní iniciativě, jejíž členové, pokud jsou v pracovním procesu, plně uplatňují metodu A.D.Basova a rozvíjejí saratovské hnutí, se se svým plánem na dovolenou /v Jugoslávii, o západních zemích nemluvě/ musí ukryt té měř do illegality. Svůj záměr musí přísně tajit, ví o něm jen nejbližší rodinní příslušníci, hovoří se řeptem, a až do termínu cesty zmírá dotyčná rodina strachy, zda snad jim jejich dovolenou někdo nepřekáží, třeba anonymním telefonátem, nebo snad sousedka, která je zneužita jako informant StB a nežije v dobrém sousedském vztahu s touto rodinou.

Závěrem se svými veřejnými podpisy přihlašujeme k prohlášení Charty 77, která je volným, neformálním sdružením lidí nejrůznějších přesvědčení, různých náboženství a různých povolání, které spojuje vůle se jednotlivě a společně zasadovat o respektování občanských a lidských práv v naší zemi.

Bohumil Obdržálek - mistr
Padélky 3899
Gottwaldov-Zlín

Gottwaldov-Zlín 27.5.1982

Irena Obdržálková - účetní
Padélky 3899
Gottwaldov-Zlín

x x x x x x x x x x

Dopis Jāroslava Kopise - odvolání podpisu Charty 77

Mluvčí CH-77
Marvanová Anna
Vinchradská 1431/69
Praha 2

Na základě důkladného zvážení jsem se rozhodl odvolat svoji signaci CH 77, kterou jsem provedl počátkem roku 1979. K odvolání signace CH 77 přistupuji z toho důvodu, že v současné době se zněním a činností CH 77 nesouhlasím a považuji ji za věc, která je zaměřena proti našemu socialistickému zřízení.

Současně žádám o zveřejnění mého odvolání signace CH 77 v INFOCHU a o vyrozumění, že moje signace CH 77 byla zrušena a že jsem byl vyřazen z evidence signatářů CH 77.

Dopis stejného znění zasílám mluvčímu CH 77 Dr. Lisovi Ladislavu.

Kopis Jaroslav
narozen: 29.9.1956
konstruktér PAP Sušice
bytem Sušice ul. 5 května 813/II
342 01

Odpověď A. Marvanové J. Kopeckévi

Pan

Jaroslav Kopis

ul. 5. května 813/II

342 01 Sušice

Praha 9. června 1982

Včera jsem dostala Váš dopis bez data. Téměř dva roky nebydlím na adrese, kterou jste uvedl, dopis mi byl doručen snad i proto, že jste uvedl popisné číslo domu, jinak neznámé a používané jen pro účely národního výboru a Bezpečnosti.

Obsah dopisu beru na vědomí, nemám však možnost, jak vyhovět Vaší žádosti o zveřejnění toho, že odvoláváte svůj podpis na Chartě 77. Doporučuji však, abyste se obrátil na "Informace o Chartě 77" přímo.

Ještě musím rozhodně odmítnout Vaše tvrzení, že by cokoli z činnosti Charty bylo zaměřeno proti našemu socialistickému zřízení. Naopak, za dodržování těchto zásad bez výjimky Charta 77 usiluje.

Přeji Vám hodně zdaru a také zejména to, aby Vaše příští rozhodnutí měla trvalejší charakter.

Anna Marvanová

X X X X X X X X X X X X X

Z dopisů Ivana Jirouse

8.5.

..... Jsem takový nervózně napjatý, dluhý pobývání na malém prostoru s lidma, který si člověk nevybral; sebou nese ustavičnou tenzi, a tím se asi nedá nic dělat. Radši nemyslím na ta léta, která musím ve společnosti takových lidí přežít, tentokrát už v cílové stanici a ten výběr tomu bude odpovídat. No nic, co je to proti tvým starostenem. Ty máš na starosti ty dvě malé dušičky. ...

19.6.

Má lásko,

konečně na mne s Tvých dopisů dýchla plnost života. Dneska přišly 2 a píšu Ti tedy večer v posteli, jsem tak příjemně rozrušený, že bych stejně sotva usnul. Tak jsem teď složil Františce básničku o kohoutech, opíšu ji na konci dopisu, a ještě si chci s tebou povídат. Mezitím se asi zhlédneme, popřípadě jsme se už zhlédli, protože za týden od zítřka je první stání. Dneska mám vůbec psací den, dopoledne jsem se věnoval obhajobě - jakkoli je to zbytečné, nechci nic zanedbat ... To, co píše Jana o emigraci, je jistě smutný, ale taky to může být zkreslený pohled - Je to totéž, jako když se říká o Praze, že tam jenom lidi sedějí u Supů - pohled člověka, který tam nutně seděl taky, jinak by o tom nevěděl, a nejdůležitější je asi stejně vnitřní život, který člověk vede a o tom se při povrchovém pozorování nedovíš nic. Ale že tam lidi nědělají nic, by mne nepřekvapilo, i kdyby to byla pravda, to je jeden z důvodů, proč ven nechci, adaptace na cizí prostředí může člověku sežrat všechny sily. No, náš problém to zatím není, aspoň doufám. Až se vrátím, tak nejspíš bychom vedli nějaké takovej přírodní život se zvířatama, jak o tom sníš, já budu stejně uvázaněj na jedno místo ochranným dohledem, přátelé z naší generace budou všichni v cizině - budiž jim cizí země lehká, jak vždycky říká Dana. Ten citát o naději jako o pohotovosti duše, to je Gabriel Marcel z Nástinu fenomenologie a metafyziky naděje, nemám ji teď takovou přízemní pozenskou, jako že bych bláhově doufal v nějaký dobrý zakončení tohodle případu. Spíš jsem plný takový naděje obsažnější, neutilitární. Abych tak řekl, s jasnou tváří se dívám vstříc tomu, co mě čeká. Vždycky jsem choval pocit, že je mi určeno, abych poznal v

oblasti, kde ted "vězím", jak by řekla Františka, všechno až do konce. Proto jsi se zbytečně lekala, když ti přišla povolenka z Ostrova, že jsem tady ve vězení. Nedostala jsi zřejmě můj dopis, kde Ti píšu, že budu souzen jako zvlášt nebezpečný recidivista, což znamená 2-4 roky ve III. nápravně výchovné skupině, což jsou Valdice nebo zase Mirov. Ale toho se neděsim, na to je dost času, až tam budu. A prosím tě, nedělej si omně zbytečné starosti ... Carmanolu budeme ještě tak čít spolu, jak praví náš milovaný klasik. Tak, pro dnešek psaní ted přece jenom přeruším, pomodlím se a až usmu, třeba se mi o vás bude něco zdát. Sny se mi zdají pěkně fabulovaný, takže se na noc vždycky těším

... Potěšilo mně, že jsem Vás na soudu viděl, moc mě vždycky posílí, že život venku jde dál, a hlavně že všichni lidí přece jenom neodjíždějí ...
... Takže jsem odjížděl v dobré náladě, pozoroval jsem krajинu a holky /cestou na soud jsem spíš podřímoval/, s užasem jsem zjistil, jak po-kročilo roční období, všude kvetly liliie zlatohlavé, holky dělaly sena, Krušné hory byly pastelově modré jako cigaretový dým. Zvlášt povzná-šejícím pocitem mě naplnilo, když jsme jeli kolem odbočky na Novou Víska. Viděli jsme toho ještě spousty, ale ted si nemůžu vzpomenout, a ostatně jsou to všechno banální prosté věci, který vzbuzujou užas pouze v trestanci, který pořád čumí do nevlídný zdi. I když takový bez-prostřední pocit z reality /zajímavé, odcizeně jsem si tentokrát ne-připadal vůbec, zřejmě důsledek soudní euporie/, bych si rád zacheval i pre normální život, tam to bohužel snad není možné/ - snad jenom v kocovině už je takové zvostřené zvýznamněné vidění. No, miláčku, takže za 14 dní se uvidíme zase, je to manželské život ohlodanej na kost, ale přece jenom. ...

Noc s Václavem Havlem

V rámci světového kulturního festivalu v Avignonu se konal 21. července 1982 večer na počest vězněného československého spisovatele Václava Havla. Pořadatel A.I.D.A. požádal světové dramatiky, aby napsali scénky pro Vanka a unožnili tak dále žit této postavě některých Havlových her v době, kdy je autor ve vězení. Do šestihodinového pásma bylo vybráno asi deset scének, prokládaných zpěvem československých zpěváků v emigraci, Jaroslava Hutky, Karla Kryla a Charlieho Šoukupa. Na improvizovaném jevišti pod hradbami paláce Urbana V. nejprve zasípal Hutka písen Havličku, Havle, jejíž smysl byl francouzským divákům přeložen a vysvětlen. Ve scéně Jeana Pierra Faye "Židle" se Vankovi nabízejí možnosti zrady a kapitulace a jako odměna možnost posadit se na židli. Arthur Miller se v monologu zamýší nad osudem vězněného spisovatele a uvažuje o nepochopení situace východního intelektuála na západě. Samuel Beckett v Katastrofě představuje režiséra, manipulujícího za pomocí asistentky s postavou svázanou na jevišti. Divák může přemýšlet, zda jde o divadelní zkoušku nebo příparvu na opravu. Kromě dalších scén byla předvedena i montáž z prací Pavla Kohouta a Pavla Landovského.

Přes vysokou cenu vstupenek - 60 franků - bylo 550 míst v zahradě Urbana V., předem vyprodáno. Pořadatelé nakonec pustili všechny zájemce a stovky mladých lidí seděly na trávě, na zemi a na hradbách. Při představování bylo prodáno několik set dalších pohledů pro Václava Havla. Vyjadřuji mu solidaritu a žádají jeho propuštění.

V průběhu večera byl přečten pozdravný dopis francouzského ministra kultury a na závěr děkovný dopis spisovatelovy manželky Olgy Havlové.

Veselé ghetto v obléžení /Exkluzivní interview Paula Wilsona a Vratislavem Brabencem, členem skupiny Plastic People of the Universe/

Vratislav Brabenec hraje - nebo hrál - na saxofon s PP - s jednou z nejneobvyklejších hard rockově laděných kapel na světě. Tato kapela vznikla v Praze krátce po sovětské okupaci československa v srpnu 1968. PP pokračovali dále a stali se nejznámější a nejvyhledávanější rockovou kapelou v Československu - nejvyhledávanější policií, což stále trvá. Stali se centrem a ohniskem významného undergroundového a rockového hnutí v Československu, které působilo v podmírkách pro západ nepochopitelných. Přežili policejní razie, výslechy, odsouzení do vězení i bití, aby předvedli značnou část své hudby - většina z ní je na pásku nebo na desce - která by zaujala významné místo v historii rocku, i kdyby se stali kapelou skrytou, jež se neotvírá všeobecné zálibě.

Před dvěma měsíci přijel Brabenec se svou rodinou do Vídni, neboť byl připuštěn k odjezdu do exilu zhoršujícími se nesnesitelnými podmínkami v Československu. Neopustil kapelu ani svou zemi lehce. V roce 1976 spolu s dalšími undergroundovými hudebníky strávil osm měsíců ve vězení za účast na kapele, pro obvinění z "organizování výtržnictví". Krátce po propuštění podepsal Chartu 77, československý manifest lidských práv, a stal se "disidentem", pronásledovaným jak pro své názory na podstatu společnosti, tak pro hudbu. On ani kapela se však neodvrátili a pokračovali v tvorbě své nejdůležitější muziky v době, kdy neměli téměř kde zkoušet a hrát.

Na polskou explozi v roce 1980 odpověděla československá policie zvýšeným tlakem na nonkonformisty. Systematické bití a mučení se stalo obvyklým, ne-li široce rozšířeným, a výhružky smrti nebyly neznámé. Disidenti, kteří se odmítli podvolit, byli posláni do vězení pod nejprůhlednějšími zámkami. Účlem toho všeho bylo terorizovat lidí k mlčení, k exilu, nebo je zavřít.

Brabenec budou znát ti, kdo slyšeli desky PP. Jeho do výšek se vznášející, bědující, démonicky inspirovaná altna byla příčinou toho, že ho mnoho kritiků srovnávalo - příznivě - s Albertem Aylerem nebo Ornettem Colemanem. Ačkoliv byl charakteristicky skromný v účasti na PP, jeho příchod do kapely v r. 1973 znamenal hudební změnu, která zkonzolidovala zvuk PP a udělala kapelu právem nejdůležitější skupinou v Československém hudebním undergroundu.

Toto exkluzivní interview Shades bylo vedeno s Brabencem, který je nyní ve Vídni, korespondenčně měsíc a půl. Jeho plány do budoucna obsahují obrannou práci na pomoc přátelům, zvláště Ivanu Jirousovi, manažerovi PP, který je nyní ve vězení v Československu. Nakonec - Brabenec doufá, že se přemístí do Severní Ameriky a bude hrát dál. Jsem přesvědčen, že jsme o něm neslyšeli naposledy.

Shades: Jaká byla situace PP, když jsi opouštěl vlast?

Brabenec: Doufám, že mi odpustíš, když mé odpovědi budou trochu obezřetné. Opustil jsem však Československo teprve před měsícem, a musím si neustále připomínat, že cokoli řeknu, může být použito proti mým přátelům doma. Nebudu moci tedy jít do tak velkých detailů, jak bych chtěl - nebo jak bys chtěl ty.

Předeším můj odjezd nezbytně neznamená konec kapely; nebyl jsem tak důležitý. Situace není dobrá ani pro Plastiky ani pro jiné kapely v undergroundu. Zkoušení je skoro nemožné. Byli jsme však vždy o krok před policií, a tak si ještě pořád myslím, že se dá něco udělat - že se musí něco dělat. Pokud jde skutečně o hraní před publikem, je to dokonce ještě těžší. V roce 1979 stát vyvlastnil statek, kde jsme hráli koncert na počest filozofa Ladislava Klímy. Minulý rok byl zapálen dům patřící některým přátelům právě proto, že tito přátelé nás tam nechali hrát. Tak pokračují represe v různých formách, z nichž některé

jsou dost vychcané.

S.: Co tě donutilo k rozhodnutí, že odcestuješ?

B.: Loňské léto jsem byl mnohemkrát vyslýchán a posléze mne týrali a říkali mi, že mám dvě možnosti výběru: emigrovat nebo jít do vězení. Nikali mi, že chci-li se stát mučedníkem, bude pro ně štěstí ho udělat ze mne. U dalšího výslechu mi bylo řečeno, abych byl opatrný na hranu stolu, protože bych si i ni klidně mohl vyrazit zuby, a to že by mi zkomplikovalo hru na saxofon. Vnucují se ti představy ... A potom se chodili do našeho bytu o půlnoci ptát, jaké bude mé rozhodnutí. Tak jsem si podal žádost o výjezd. Jistě jsem řečenou vlast, abych hledal lepší život. Velmi pochybuji, že mi západ může dát takovou zázračnou atmosféru, ve které se zkouší a hraje - ta někonečně pitím inspirovaná setkání a koncerty.

S.: Přišel jsi k PP z jiného hudebního prostředí než ostatní členové kapely. Jak se "maximeoval" tvůj hudební styl s přístup do hudby, kterou Plasticci hráli potom?

B.: Asi sedm let předtím, než jsem se přidal k Plasticci, jsem nehrál vůbec, a jaksi jsem do toho padl z podnětu Ivana Jirouse, jejich uměleckého manažera. Měl jsem rád, co Plasticci dělali, ale měl jsem základní námítky k tomu, jak hráli skladby od Zappy a Beefhearta, například. Potom jsme začali dělat výlučně svou vlastní hudbu. Po celou dobu, co jsem byl s nimi, jsem měl absolutní hudební svobodu, a to mi nejlépe vyhovovalo. Nemyslím, že bych měl přílišný vliv na kapelu či na individuality v ní. Každý v kapele má ostře vyhraněný pocit vlastního stylu.

S.: Co hraješ, aspoň na prvních dvou deskách, bývá popisováno jako forma jazz-rocku nebo "fusion". Souhlasíš?

B.: Nikdy bych si skutečně netroufal zkoušet klassifikovat styl kapely do jedné jediné hudební škatulky. Nechám na jiných, aby dělali tuhle chybu.

S.: Jak piší Plasticci svoji muziku?

B.: Vždycky jsme dělali hudbu a texty, které jsme všichni cítili jako sobě přirozené. A to je, myslím si, důležité. Vždy to byla záležitost týmové práce, i když autorství hudby nebo lyriky bylo vždy jasné. Paši se jsme vytvářeli pomalu a bolestivě, a jejich první nahrávky byly šokující dokonce i pro nás. Mejla /Milan Hlavsa, hráč na basovou kytaru/ složil hudbu k mému libretu, i když jsem původně plánoval, že to udělám s Pavlem Zajíčkem /z DG 307, nyní žijící ve Švédsku/. Text byl určen k předvedení v kostele, ale nikdy jsme ho v něm nehráli, i když jsem ho tam přece jen na velikonoce četl. Měl jsem již nějakou zkušenosť s formátem pašijových her, protože v r. 1968 jsem dělal podobnou hru se Smetáčkovým Traditional Jazz Studiem v kostele Sv. Martina ve zdi v Praze.

Klímův cyklus byl vytvořen skoro stejným způsobem, i když to je něco, co je očividně Pašijím vzdáleno. Mejla a já jsme se na to sjeli během týden trvajícího pití po, pražských hospodách. Všude, kudy jsme šli, jsme vyhlašovali, že rok 1979 je Rok Ladislava Klímy. I když tento člověk zemřel v roce 1928, underground ho považuje za jednoho ze "svých" autorů, a tak ještě další generace čte jeho knížky, jejichž kopie opisuje v ruce nebo na stroji, což jsou jediné způsoby, jak to dělat. Klíma byl zázračný a totálně původní filozof.

Koncert loňského roku /březen 1981/ byl dán dohromady z úryvků mých básní napsaných za posledních čtrnáct let. Pochopíš sám, čemu je to podobné, až to uslyšíš. Tajně doufám, že to vyjde na desce, a že to už nebude příliš dlouho trvat.

S.: Pišeš dobře. Je to úplně oddělená aktivita, nebo to všechno pochází z téhož zdroje inspirace?

B.: Píšu pesni dvacet let. S výsledky však nejsem spokojen dosud. A nevěřím v inspiraci.

S.: Kdo tvoří obecentsvo PP v Československu? A můžeš vůbec mluvit o tom, že máte obecenstvo, když vaše možnosti vystoupit jsou tak drasticky omezeny?

B.: Vždycky nás mrzelo, že naše obecenstva byla tak malá, a že, jestliže jsme se vůbec někdy dostali k tomu, abychom někde hráli, byli v obecenstvu stále titiz lidé. Byli bychom skutečně chtěli dostat naši hudbu mezi širší publikum, ale to bylo nemožné. Poslední věcí, kterou jsme chtěli dělat, bylo izolovat se od publika nebo od jiných forem hudby, ale bylo pro nás důležitější nekolaborovat žádným způsobem s režimem, nekonformovat se s absurdními nároky státní oficiální kultury nebo s čímkoliv, čím tu srádnost nazveš.

S.: Dozvídám se nově, že Plasticci měli dost legendární společenské postavení mezi mladšími hudebníky v Československu. Jaká jsou a čemu jsou podobné vztahy s mladší generací?

B.: Nádherné, nehledě k mnoha nedorozuměním. Pro některé z nich jsme téměř byli "establishmentová" /"zařazené" - pozn.překl./ postavy, t.zn. pevně situované v undergroundu. Mnoho skutečně mladých lidí si myslí, že jsme byli dobré placeni za věci, které jsme dělali. Tento druh neinformovanosti mě hodně trápí, a zřejmě za tím jsou policajti. Některí lidé jsou překvapeni, když zjištují, že kapela pořád ještě existuje. Bud si mysleli, že jsme ve vězení, nebo že jsme všichni odešli "za opou" na západ. Potom tam byl fenomén, kterého jsme si začali všimmat nedávno: různé undergroundové kulturní události se konaly bez toho, že bychom o tom věděli. Nebylo nám vyřízeno pozvání, protože bychom přinesli policii s sebou jako vši, a lidé by byli předvoláni k výslechům právě pro naši přítomnost. Zná to jako pěkná blbost, ale je to stav, v jakém věci jsou. Nieméně ty koncerty, ty události, jsou důležité. V každé době, kdy jsme vystoupili na scéně, radost nebyla pouze naše, ale sdíleli jsme ji s každým, nejen s přáteli, kteří se zúčastnili, ale i s těmi, kteří se o tom dozvěděli z druhé ruky. Události podobné této pomáhají lidem snášet hrůzy každodenního života - a dvojnásobně je to opravdové pro ty, kteří jsou ve vězení.

S.: PP vzbudili hodně zájmu mimo Československo, protože představuje, že by někdo šel do vězení za druh muziky, kterou PP dělají, je téměř nemyslitelná. Shledávám, že PP jsou občas pocitováni jako téměř romantickí hrdinové uzavření v nerovném zápasu s režimem. Je to tak, jak jsi to viděl zevnitř?

B.: Zapletli jsme se do nerovného boje, ale jistě nebyl náš záměr dát se do boje s režimem. Konflikt byl uměle vyvolán tajnou policií a státním aparátem a nemyslím si, že měli jakoukoli představu o tom, že vzbudí tak mnoho pozornosti v ostatním světě. Asi do roku 1976 se zdálo, že jejich usilí "konsolidovat" věci na kulturní frontě pracuje v jejich prospěch, ale od doby našeho soudu v září 1976 se věci začaly měnit. Vzniklo hnutí Charty 77 a s tím se rozhýbalo mnohem více svobodných aktivit. A to je stále hodně dobrý moment, bez kterého bychom byli záhy zcela vyčerpáni. Fokud jde o romantické hrdiny, viděl jsem nás více jako šílence. Zažili jsme jistě více strachu než romantiky.

S.: Do jaké míry vaši hudbu ovlivnily represe kolem vás?

B.: Myslím si, že i když byly věci dokonce v nejhorším stadiu, byli jsme schopni dělat si z toho všeho sstrandu. To neznamená, že všechno

te sračka, kterou na nás režim házel, by nás jakýmkoliv způsobem nedráždila. Pravděpodobně se to ukazuje i v hudbě, sice to je na kritice, aby o tom rozhodli.

S.: Udělali jste ale 100 bodů, které jsou jasně politickou věcí.

B.: Později jsme zjistili, že jsme udělali chybu. Tak jsme se pokusili rychle na ni zapomenout a vyrovnat se s ní. Nikdy se nám nelíbily protest songy.

S.: Kčela skutečnost, že jste vydali dvě desky na západě, nějaký vliv na vaši muziku? Nebo změnilo to nějakým způsobem postoj tajné policie k Vám?

B.: Všechny nás potěšilo a vzrušilo vydání těch desek, nejen členy kapely, ale také naše přátele. Povzbudilo nás to ohromně právě tak, jako nás vždy povzbudilo hraní na koncertech. Což je ta mezin, která může mít vliv na naši muziku. Tajná policie nám pouze naznačovala, že bychom mohli být žalováni z ilegální ekonomické aktivity, za vyhýbání se daním, nebo za skutečnost, že hudba byla využita nepřáteli socialismu. Pokud neuspěla se svými výhrůžkami, drží se toho, že se k nim stále vraci.

S.: Změnila se situace kapely po tom, co jste nahráli Pašije?

B.: Když jsme dokenčili Pašije, dali jsme si dlouhý lábužnický odpočinek. Později jsme začali dělat na Klínovi, ale aspoň pro nás to byla nejlepší doba v minulých několika letech. V této době ještě hrálo několik dobrých undergroundových kapel a existoval silný pocit společenství. Dnes je to horší. Právě poslední úder byl v tom, že třiceti pěti kapelám bylo zakázáno hrát v Praze. Policie nedělá jen to, že jim znemožnuje hraní, ale ničí také místa, kde zkouší, hrají a žijí. Jejich hlavní technika spočívá v tom, že nakládají nemožná omezení na lidí, kteří jsou jakýmkoliv způsobem aktivní, že je donekonečna zavírají a vyslýchají, vyhazují ze škol, prepustějí z práce, neustále obtěžují jejich rodiče, prarodiče, děti, příbuzné. Nezastaví se před ničím. A takzvaně loyální, slušní občané v tom policii ochotně pomáhají.

S.: Má underground v Československu širší kulturní a politický rozsah? Nebo je dosud jeho význam hlavně hudební?

B.: Chápá underground v širokém kontextu jako záležitost kulturní činnosti a pocitu, který má politický rozsah. Hlavní síla undergroundu je nepochybně v kultuře, zvláště v hudbě a literatuře. Mám své vlastní výhrady k umělcům v oficiálních strukturách, protože mnoho z nich se stalo příliš závislými na tom, že dostávají dobře zaplaceno, což - jak se zdá - v nich nemůže udržovat touhu a hnát je k tomu, aby nezačali a nezačali brát ohled na možný následek. To je možná výhoda, kterou mame před režimem - nemohou stačit na naše nadšení a slavnostní otevření. Nejsou ochotni obětovat ze svých mizerných zaměstnání tak mnoho jako my.

Byla by obtížná úloha, udělat dnes rozvrh úplného rozsahu undergroundové aktivity. Její vývoj je vždy obtížný, neorganický a neuspořádaný; společnost nicméně musela uznat její existenci - dokonce - negativně - jako něco živého a to je dobrá věc. Underground je v trvalém pohybu, ve stálém toku, a nebude nesprávný závěr, že jde o dlouhodobou záležitost.

S.: Ivan Jircus, umělecký manažer PP, byl také jedním z hlavních "ideologů" undergroundu. Od minulého listopadu je opět ve vězení. Co víš o jeho případu?

B.: Jircuse nelez vmačknout do jedné nebo dvou vět, ale jeho příspěvek do undergroundu je nezměrný. Strávil za to ve vězení hodně z posledních

osmi let, a to je příliš mnoho pro každého. Jeho nejnovější uvěznění se událo ve spojenosti s policejním útokem na Zinu Freundovou, členkou Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných. Zina byla ve svém bytě přepadena anonymními útočníky a zbita tak zle, že měsíc ležela s otřesem mozku. Do bytu se dostali po tom, co se představili jako Jirous - Zina jim otevřela dveře. Když se Jirous o útoku dozvěděl, uplně se zbláznil. Napsal o tom básen a četl jí nahlas všude, kudy chodil. Věci se přiostřily, když se posadil v hospodě ke stolu, u kterého seděla skupina tajných policistů, které znal, a když jim básen přečetl, krátce nato byl uvězněn, předstíraně za účast v undergroundovém časopisu VOKNO. Od té doby policie třikrát prohledávala jeho domov a nyní ho zkouší obvinit z přechovávání drog. V kredenci našli sáček pepermintového čaje a nazvali ho marihuánou. Ani policie ani soudu nemáří příliš mnoho času podrobnostmi a skutečnými důkazy. Policejní "vyšetřování" je téměř u konce, což znamená, že další z jejich hanebných ukázek soudů by se mohl konat již nyní. Jirous, samozřejmě, v tom není sám. S ním byli uvězněni další tři, ale je tam ještě mnohem více dalších. Je nyní ve vězení v Litoměřicích a soud bude v Ústí nad Labem v severních Čechách, kde se tyto nedělají v rukavičkách. V Ústí zavřou deset mladých lidí za kouření "trávy", a pak zavřou svědky, kteří odmítou proti nim svědčit.

Nejnovější zprávy o Jirousevi jsou znepokojivé. Očekává se, že bude odsouzen k vysokému trestu ve třetí nápravné skupině, která je nejhorší, a je pro nenapravitelné vrahů a vicekrát trestané. Jsou také nepotvrzené zprávy o tom, že ho zkoušeji přesvědčit, aby žádal o povolené k emigraci na západ. To je něco, co vždycky kategoricky odmítal; odmítal dokonce i přemýšlet o tom. Tak si můžete představit tentiak.

S.: Na západě jsou nějací přívrženci, mohou mu pomoci?

B.: Piště dopisy, delejte povyk, použijte jakýkoliv způsob, abyste upozornili veřejnost na to, co se chystá. To všechno jsou způsoby, jimiž lze skutečně něčeho docílit. Mož je vždy trochu opatrnejší v zácházení s vězni, o kterých se пиše na západě. Kdyby byl prezident Husák bombardován poštovními lístky, které žádají pro Ivana Jirouse bezprostřední propuštění, tak by to možná změnilo oficiální postoj. Jeho adresa je 119 08 Praha Hrad, Československo. To je Husákovova adresa, ne Jirousova. A mimochodem, chtěl bych poděkovat každému, kdo nám v minulosti pomáhal projevy sympatií a podporou a poděkovat za jakékoliv činnosti, které nám pomáhaly a braly se za nás. Nemáte vůbec představu, jak důležité takové věci mohou být - právě na ryze psychologické rovině: vědět, že nejste zapomenuti. A to je dvojnásobně důležité ve vězení.

S.: Poslední otázka: Jaký vliv má běžný západní rock v Československu?

B.: Všechna dobrá hudba má univerzální hudbu a význam ve všech systémech. Co si myslím já, je, že každá dobře zamýšlená představa v hudbě prorazí. Všechno, co je vynálezavé, ostře vyhraněné a hravé, nakonec prorazí, i kdyby to možná bylo na čas ukryto pod lavinou komerční řípniny. Zrovna nyní lidé v Československu poslouchají staré "rockery" o čemž se domnívám, že je to záležitost běžného rockového oživení. Ale v Praze to má ten smutný důsledek, že tato hudba není tak nebezpečná a provokativní, jak jednou byla, v časné šedesátých letech. Většina lidí poslouchá sladké dojáky ze západu, a jsou i kapely, které to zkoušeji napodobovat. Tak jako všude jinde na světě, jak si myslím, je dobrá rocková hudba poslouchána jen hrstí "znalců".

Ludvík Vaculík : Hnup z kaštýla /fejeton/

Pásal s námi takový hnup z kaštýla, který třeba řekl: "Obrat sně krávy, dostaneš buchtu". Když jsme mu posloužili a natáhli potom ruku po buchtě, řekl: "Nési bíbý? Pravil sem ti, že dostaneš, neže ti dám. Utěkaj dom, třeba ju maminka zrovna vytahuje z trubky". Takový to byl hnup: nikdy u něho nic neplatilo tak, jak tomu rozuměl normální mozek.

Nebo jsme hráli v kurvičky, na něj padlo být chyceným zlodějem, soudce ho něl odsoudit a biják bit - však nikdy se nebilo tolik, aby hýa, v níž los byl /kurevsky/ proměnlivý, nemohla pokračovat - ale hnup z kaštýla schmátl někomu z nás čepici a s kříkem: "chytte si mňa napřed!", letěl pryč. Ano, ale když jsme přijali změnu hry a začali ho honit, házel po vás kamení a kdybyste i to přijali a házejice, trefili ho, sel by žalovat do kaštýla a jeho tatínek by na vás poslal četníka. Zkrátka, když pravidla jakékoli hry byla momentálně proti němu, zrušil je a zvýšil - své násilí - takový to byl hnup.

Práce se stala přirozenou potřebou člověka, a to i v případě, že ho zrovna neživí, a je to snad už pud, že člověk obádavá, zuroduje, nebo ašpon zušlechtuje každý nevyužitý či pustý kousek země. Byli lidé - a ještě jsou - kteří obcházejí po mezích a roubují plané stromky, aby v krajině k obecnému prospěchu rostly třešně, hrušky či švestky. A jenom rozkazem se mohlo začít stávat, že buldozeristé stromy vyvrátili, ačkoli na tom místě nerostlo pak třeba nic. Sám jsem proti tomu před dvaceti lety psal stížnosti - marně. Když Strnka zvaný Jakubec nechtěl jít do družstva, vzali mu jeho starodávné pole a přikázali mu jiné, vzdálenější a horší. Když je za pár let prohnal jil a v dělal, vzali mu je a dali mu jiné, horší. Nebyl v tom žádný užitek: Jakubcovi to škodilo, poli neprospele a vlast to nevyžadovala. Byla to msta za vzdornost. Od té doby urodnost těch polí, a všech v okolí Broumova, upadla, obnažilo se kamenní, prameny vysychají a vůbec nejlepší půdu zabrali činžáky, ohyzdné. Jakubec to věděl a nechtěl.

Před asi 25 lety mi jeden známý, zaměstnaný na průmyslovém ministerstvu s hněvem ličil své boje za záchrannu malých závodních a místních elektráren na potocích a řekách. Nebudu čtenáře napínat: prohrál to a při reorganizaci ministerstva byl odsunut na mrtvou kolej, protože prý "neviděl kupředu". Mohl bych poznamenat, že ten muž jedním zadním okem viděl to, nač ti na jeho místě byl potřeboval dnes obě svoje přední oči, ale ovládnu se. Víc by sem pasovala úvaha co je kupředu a vzad, co vzhůru či dolů, a kdo má právo rozhodovat o tom bez rozumu a vody. Voda a rozum se totiž odevšdy shodli, kde se bude dobré dařit mlýnu.

Před pěti lety bylo v D malé pekařství, jehož chutný chleba si naopak pražáci vozili z víkendu domů. Bylo zrušeno, ale proč, nevěděl pořádně nikdo. Možná si pekař moc vydělal, možná i šídlil, ale koho - dobrým chlebem? V Radicích zas byl mladý truhlář, opravoval starožitný nábytek. Sel k němu jistě jenom tem, kdo ho potřeboval a přitom souhlasil s cenou za práci. Loni jsem tam našel pustou chodbu, prachem zanesená okna, a na označených dveřích pečet finančního odboru ČMV. Ždá se, že mladý truhlář šídlil na daních. Možná měl tolik zákazníků, že si mohl vybírat, a někoho urazil. Možná nu však jenom někdo závíděl. Jisté je, že doplatil na svou vzácnost. Lidé, kteří něco užitečného vzácně dovedou, existují v této krajině na vlastní nebezpečí.

Naproti tomu dovdím se také někdy o vítězství rozumu a vody. Například v Jeseníkách bylo dokonce zrušeno v jedné kotlině nové zalesnění, protože je tam jakýsi vzácný, poučný a do budoucna užitečný ekosystém. V Sovětském svazu prohlásili jekousí krajinu za rezervaci trav, z nichž pocházejí některé kulturní obiloviny. Aby bylo znova z čeho začít, kdyby.

Leckde na světě zřízuji se genové banky, v horách i stepích, v lesích i bažinách. V bažinách dokonce s původním bažinným obyvatelstvem, jemuž nemá být zvnějška vyučována civilizace a změněn styl života. Do rezervace má vstup jenom lékař. Z rezervace může ovšem kdo chce odejít.

Naproti tomu naši zem nerad opustil mladý spisovatel Vlastimil Třešnák. Sel smutně, do nejhoršejší. Dohnalo ho k tomu zacházení, jež nehorázne překročilo meze jakékoli přísné a třeba i sektářské literární kritiky. Je pravda, že jeho nadání ani mravy se nehodili do téhož literárního salonu v němž učinkují například Jana Moravcová a Josef Preis, protože se blížil spíše mravům a nadání takových hospodských štampgastů, jako jsou Jaroslav Hašek, či Bohumil Hrabal. Policie dobře poznala, že Třešnák se do státního chovu nehodí, a udělala ve své rozšířené pravomoci, co musela. Nebude její vina, jestliže se Třešnák jako český spisovatel i jako člověk zmarní a strati. Za to bude odpovídat ten, kdo si vzal odpovědnost za všechno: za hospodaření s krajinou, lidskou prací i národním talentem.

Když teď slyším nový, vlivný pokyn starého nevlídného hlasu, abych se ujal každého kousku neobdělané půdy, v Holešovicích mi otvírájí novou tržnici kde mohu nabídnout plody svého políčka tolikrát zhanebeného, když si mohu ohlásit a vést truhlářskou dílnu, najmout hospodu a v ní snad podávat i jinší chleba - nevěřím. Nevěřím, dokud vidím nebezpečí, že do nové hry se kdykoli může vmisit starý hnup z kaštýla.

Duben 1982